

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία

01 / 22

19 Απριλίου 2022

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Δραματική αλλαγή δεδομένων από τον πόλεμο στην Ουκρανία, ενώ ο οικονομικός χρόνος πυκνώνει

- Ο πόλεμος επηρεάζει την οικονομία με αυξημένο κόστος σε βασικά αγαθά και με αβεβαιότητα. Οι ρυθμοί πραγματικής μεγέθυνσης έχουν μετριαστεί και ο πληθωρισμός έχει υπερδιπλασιαστεί.
- Μεγάλο μέρος της παγκόσμιας οικονομίας είναι πληγωμένο από την πανδημία και από υπερχρέωση, και τα θεμελιώδη μεγέθη της δεν είναι εύρωστα. Τα συστατικά για μεγάλη κρίση υπάρχουν και θα απαιτηθούν κατάλληλοι χειρισμοί.
- Ο πληθωρισμός θα είναι υπερδιπλάσιος από τον αναμενόμενο και θα διαρκέσει. Πληθωρισμός άνω του 5% στον ορίζοντα της ευρωπαϊκής οικονομίας, αλλάζει δραστικά τις προτεραιότητες πολιτικής: μπορεί να βοηθήσει σε διαχείριση χρεών και ελλειμμάτων, όμως μειώνει τα πραγματικά εισοδήματα των νοικοκυριών.
- Μια παράταση του πολέμου, ακόμη και χωρίς ακόμη πιο ακραία σενάρια γενίκευσής του, θα αυξήσει το κόστος εκθετικά, δοκιμάζοντας τις αντοχές των οικονομιών προς το τέλος του έτους και στη συνέχεια.
- Ο συνδυασμός χαμηλότερων ρυθμών επενδύσεων και μεγέθυνσης με υψηλότερο πληθωρισμό και χαμηλή ορατότητα θα μπορούσε να οδηγήσει σε αναταράξεις στις αγορές κεφαλαίου.
- Αναμένεται ροπή σε περισσότερο ασφαλείς τοποθετήσεις, γεγονός που θα θέσει λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομίες παγκοσμίως σε κίνδυνο, με κεφαλαιακές εκροές, υποτίμηση νομίσματος και επιδείνωση εμπορικών ισοζυγίων, ακριβώς όταν ο πληθυσμός τους θα πιέζεται από την αύξηση τιμών στα τροφίμα.
- Εντός του δυτικού κόσμου, το πλήγμα θα είναι μεγαλύτερο στην Ευρώπη από ό,τι στις ΗΠΑ, στοιχείο που θα αλλάξει τις ισορροπίες στα εμπορικά ισοζύγια, τις νομισματικές ισορροπίες και την παραγωγικότητα μεσοπρόθεσμα.

Δραματική αλλαγή δεδομένων από τον πόλεμο στην Ουκρανία, ενώ ο οικονομικός χρόνος πυκνώνει

- Αν η παγκόσμια οικονομία μοιάζει με ναρκοπέδιο, η ελληνική έχει και δικές της προκλήσεις. Η άμεση ορατότητα έχει μειωθεί μόνο έως μια διετία. Οι ρυθμοί μεγέθυνσης αναμένεται να μειωθούν προς το 3%, κυρίως λόγω υψηλότερων τιμών.
- Ακόμη πιο κρίσιμο είναι το πώς επηρεάζονται οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές. Σε τομείς όπως οι μεταφορές, η ενέργεια, ο τουρισμός και η πρωτογενής παραγωγή, βασικά δεδομένα αλλάζουν. Πτυχές της παγκοσμιοποίησης αναστρέφονται.
- Η επιστροφή σε βαθιά δίδυμα ελλείμματα κατά την πανδημία και η επί μακρόν υστέρηση σε παραγωγικές επενδύσεις και εξαγωγές υψηλής καινοτομίας, αποτελούν λόγους για εγρήγορση και μέσα στη νέα κρίση.
- Για μια οικονομία με συστηματικό έλλειμμα θεσμικής λειτουργίας, παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, και που πρέπει να ξεπεράσει πληγές από προηγούμενες κρίσεις, η πρόκληση είναι τεράστια.
- Σε αυτό το πρωτόγνωρο οικονομικό πεδίο, ελλοχεύει από τη μια ο κίνδυνος του εφησυχασμού και από την άλλη του ακραίου φόβου. Η αλυσίδα μετατόπισης του προβλήματος στο δημόσιο ταμείο και από εκεί στον δανεισμό, δεν το λύνει.
- Για δεκαετίες, η οικονομία μας κινήθηκε, με επιτυχίες και αποτυχίες, σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο σταθερότητας και ευρύτερης σύγκλισης των οικονομιών. Το πλαίσιο αυτό πλέον αμφισβητείται, γεγονός που καθιστά επιτακτική στη χώρα μας την ανάγκη εφαρμογής πολιτικών που θα στηρίζουν ισχυρή ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα.

Διεθνές περιβάλλον: Πιέσεις στην ανάκαμψη, καλπάζων πληθωρισμός από τον πόλεμο στην Ουκρανία

- **Ανάκαμψη το δ' τρίμηνο** με ελαφρώς ηπιότερο ρυθμό σε αρκετές χώρες, υπό την επίδραση του **ενεργειακού κόστους**. Επιτάχυνση ανάκαμψης σε πλέον αναπτυγμένες οικονομίες.
  - Χώρες ΟΟΣΑ (δ' τρίμ): Ετήσιος ρυθμός μεταβολής 4,9%, από 4,7% το προηγούμενο τρίμηνο. Αναπλήρωση ύφεσης δ' τρίμ. 2020 (-2,7%)
- **Πληθωρισμός** στις χώρες του ΟΟΣΑ σε μέγιστο επίπεδο 32 ετών τον Φεβρουάριο (7,7%)
- Ισχυρός αντίκτυπος στη δυναμική της παγκόσμιας ανάκαμψης από τον **πόλεμο στην Ουκρανία**
  - Έντονες πιέσεις σε αγορές ενεργειακών προϊόντων, ορισμένων πρώτων υλών και τροφίμων
  - Δευτερεύουσες επιδράσεις από αβεβαιότητα για τη διάρκεια και τις επιδράσεις του πολέμου, περαιτέρω διάχυση-ανακύκλωση επιπτώσεων μέσω εφοδιαστικών αλυσίδων

Διεθνές περιβάλλον: προκλήσεις μεσοπρόθεσμα

Προκλήσεις παγκοσμίως

- Επιπτώσεις **ρώσο-ουκρανικού** πολέμου σε ενεργειακή επάρκεια, λειτουργία εφοδιαστικών αλυσίδων. Πιθανές και άλλες **γεωπολιτικές εντάσεις**.
- Αναχαίτηση νέων **ισχυρών πληθωριστικών πιέσεων**
  - Συγκράτηση πληθωρισμού με σταδιακή **σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής (FED, ΕΚΤ)**, χωρίς να πληγεί έντονα η αναπτυξιακή δυναμική
- Τακτική αντιμετώπισης **νέων εξάρσεων** της πανδημίας στη ΝΑ Ασία (π.χ. Κίνα)

Προκλήσεις στην Ευρώπη

- Διαφοροποίηση πηγών **ενέργειας** και ενεργειακή ασφάλεια
- Προσαρμογή **νομισματικής πολιτικής-στόχων ΕΚΤ** στην τρέχουσα συγκυρία
- Υλοποίηση **Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης**

Ελλάδα: Μικρή επιβράδυνση ανάκαμψης στο δ' τρίμ. 2021. Σημαντική αναπλήρωση της ύφεσης του 2020.

ΑΕΠ δ' τρίμ. 2021: +7,7%, έναντι +11,4% στο γ' τρίμ. '21 και -7,1% στο δ' τρίμ. 2020. Η 6η ισχυρότερη ανάκαμψη στην Ευρωζώνη (Μ.Ο.:+4,6%)

2021: ανάκαμψη 8,3%, αντί ύφεσης 9,0% το 2020

Σημαντικότερες μεταβολές στις συνιστώσες του ΑΕΠ (δ' τρίμ.):

- Νέα σημαντική ενίσχυση εξαγωγών, +24,1% (έναντι πτώσης 12,5% στο δ' τρίμ. 2020)
  - Κυρίως από διεύρυνση εξαγωγών υπηρεσιών (+63,2%). Επιβράδυνση αύξησης εξαγωγών προϊόντων (+4,1%)
  - Επιδείνωση **εξωτερικού ισοζυγίου**, από εντονότερη **αύξηση εισαγωγών** (+33,2%), κυρίως σε προϊόντα (+29,8%)
- Νέα ισχυρή άνοδος κατανάλωσης νοικοκυριών, κατά 9,6%, κατόπιν αύξησης 10,8% στο γ' τρίμ. φέτος και μείωσης 7,1% πριν ένα χρόνο
  - Μικρή μείωση καταναλωτικών δαπανών Δημοσίου κατά 0,8%, για πρώτη φορά από το β' τρίμ. '20. Άνοδος 5,5% ένα έτος νωρίτερα.
- Αύξηση επενδύσεων 34,3% (αντί πτώσης 7,6% στο δ' τρίμ. '20), κυρίως από διεύρυνση του σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου (+24,1%)

Κρατικός Προϋπολογισμός 2022: επίτευξη στόχων στο δίμηνο, λόγω συγκράτησης των δαπανών

- **Ισοζύγιο Κρ. Προϋπολογισμού Ιαν.-Φεβρ. 2022: έλλειμμα €910 δισεκ., έναντι στόχου ελλείμματος €2,0 δισεκ.**
- **Πρωτογενές αποτέλεσμα: πλεόνασμα €840 εκατ., έναντι στόχου ελλείμματος €239 εκατ.**
- **Υπέρβαση στόχου από το σκέλος των δαπανών (-€2,18 δισεκ. έναντι στόχου):**
  - Λιγότερες δαπάνες για πάγια περιουσιακά στοιχεία κατά €1,5 δισεκ., κατά €1,5 δισεκ., λόγω του ετεροχρονισμού πληρωμών των εξοπλιστικών προγραμμάτων
  - Υστέρηση στις τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη της ΕΕ κατά €194 εκατ. και τις καταπτώσεις εγγυήσεων κατά €103 εκατ.
- **Υστέρηση εσόδων κατά €1,1 δισεκ. έναντι του στόχου:**
  - Λιγότερες μεταβιβάσεις, κατά €1,96 δισεκ., κυρίως λόγω της μη είσπραξης της αναμενόμενης δόσης από το Ταμείο Ανάκαμψης, ύψους €1,72 δισεκ. Εκταμιεύτηκε στις 08/04/2022.

Τάσεις σε βραχυχρόνιους δείκτες δραστηριότητας

Βιομηχανία

- Ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής κατά 2,2% στο πρώτο τρίμηνο του 2022, κατόπιν αύξησης 3,9% το 2021
- Υποχώρηση τον Ιανουάριο φέτος στην Ευρωζώνη κατά 0,7% αντί +1,7% πριν ένα χρόνο

Κατασκευές

- Άνοδος δείκτη παραγωγής στις Κατασκευές κατά 7,1% στο τελευταίο τρίμηνο του 2021 αντί απωλειών 1,0% ένα χρόνο νωρίτερα
- Αύξηση Οικοδομικής δραστηριότητας το 2021 κατά 47,4% σε όρους επιφάνειας και κατά 46,1% σε όρους όγκου

Τουρισμός

- Επαναφορά της τουριστικής δραστηριότητας το 2021, με αύξηση κύκλου εργασιών 82,1% σε σχέση με το 2020 (-62,7%).

Λιανικό Εμπόριο

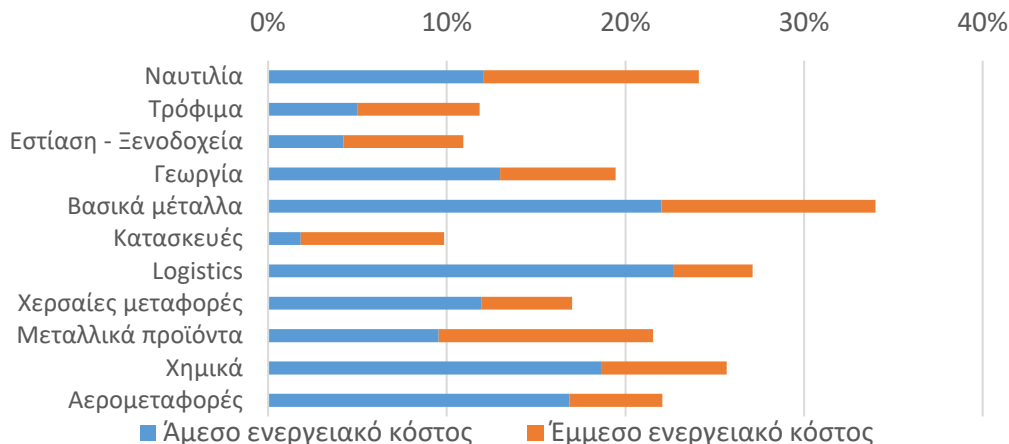
- Αύξηση 10,4% στον όγκο του Λιανικού Εμπορίου το 2021
- Άνοδος τον Ιανουάριο του 2022 κατά 9,4%, από υποχώρηση 2,5% πριν ένα χρόνο

Σημασία ενεργειακού κόστους για κλάδους στην Ελλάδα

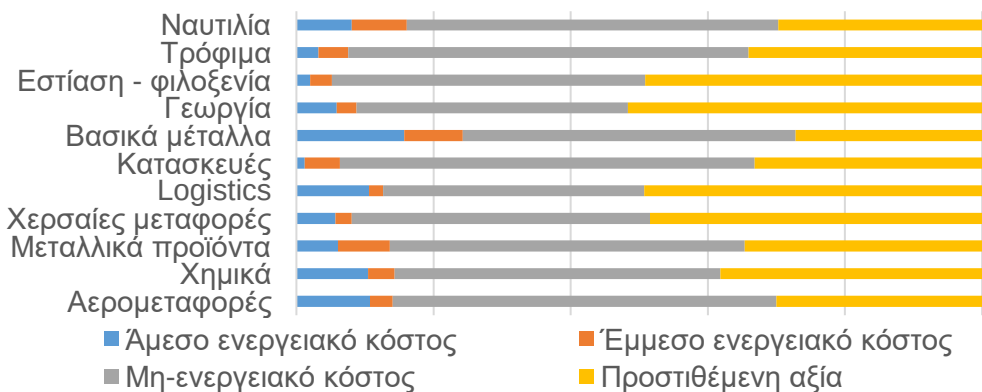
Logistics, Βασικά Μέταλλα, Χημικά: μεγάλη άμεση έκθεση σε ενεργειακές ανατιμήσεις. Μεγάλη έμμεση έκθεση σε Ναυτιλία, Μεταλλικά Προϊόντα, Κατασκευές

% της συνολικής δαπάνης για εισροές

Δομή κόστους και προστιθέμενη αξία

% της αξίας παραγωγής

Πηγή: Ανάλυση IOBE, πίνακες εισροών-εκροών Eurostat

- Άμεσο ενεργειακό κόστος: δαπάνες επιχειρήσεων για πετρελαιοειδή, φυσικό αέριο και ηλεκτρισμό
- Έμμεσο ενεργειακό κόστος: το μέρος της δαπάνης για άλλες εισροές, που αντιστοιχεί στο ενεργειακό περιεχόμενο αυτών των εισροών
- Παράδειγμα: Οι κατασκευές χρησιμοποιούν τσιμέντο. Για να παραχθεί τσιμέντο απαιτείται καύση ορυκτών καυσίμων (φυσικού αερίου, πετρελαίου, άνθρακα κ.α.)
- Το έμμεσο ενεργειακό κόστος υπολογίζεται χρησιμοποιώντας υπόδειγμα εισροών-εκροών
- Το έμμεσο ενεργειακό κόστος σε κάποιους κλάδους ξεπερνά το άμεσο
- π.χ.: Κατασκευές, Εστίαση-φιλοξενία, Τρόφιμα, Μεταλλικά προϊόντα

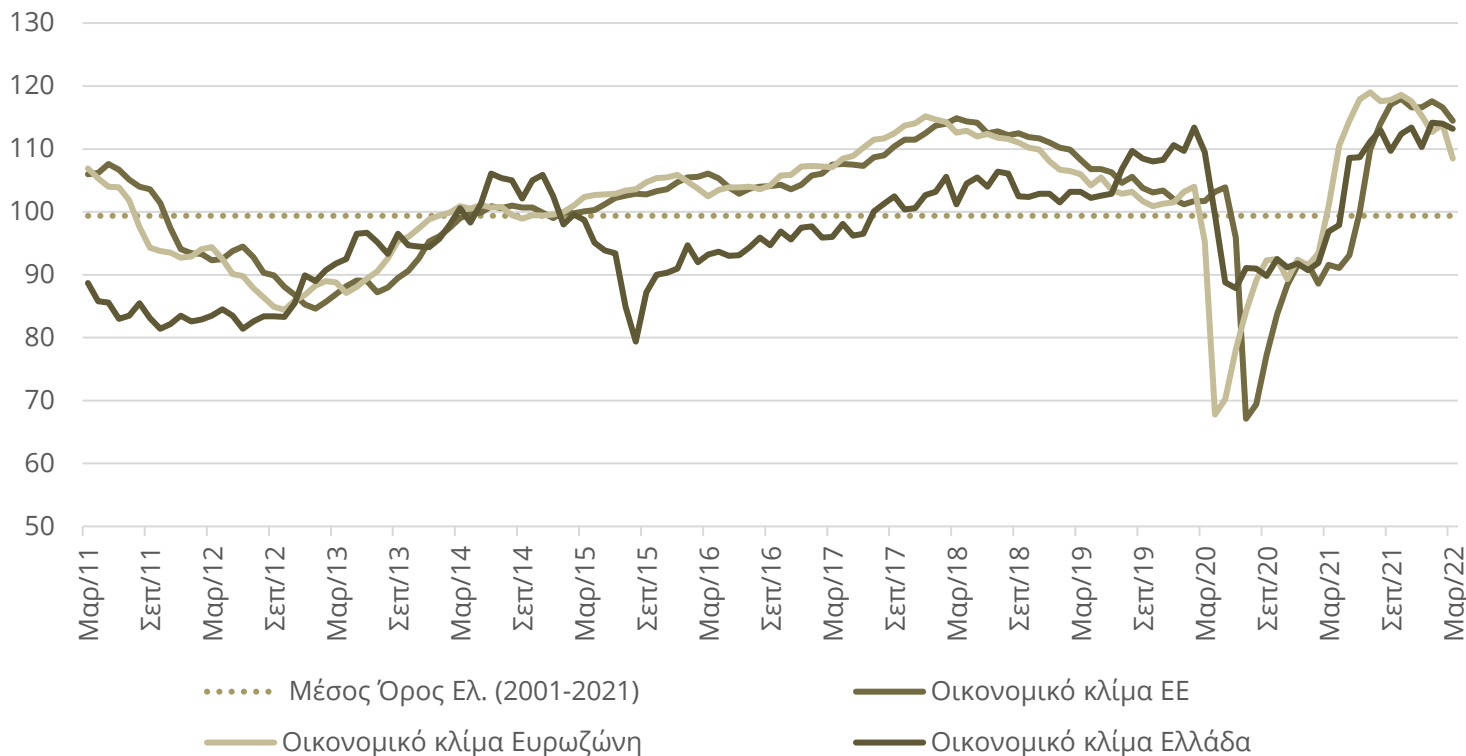
Έντονες πιέσεις αναμένονται και στις Αερομεταφορές- το συνολικό ενεργειακό κόστος (άμεσο και έμμεσο) είναι μεγάλο, σε σύγκριση με την προστιθέμενη αξία

Ήπια ενίσχυση Οικονομικού Κλίματος το πρώτο τρίμηνο του 2022 σε σχέση με το τελευταίο πέρυσι. Σε επίπεδα προ πανδημίας.

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

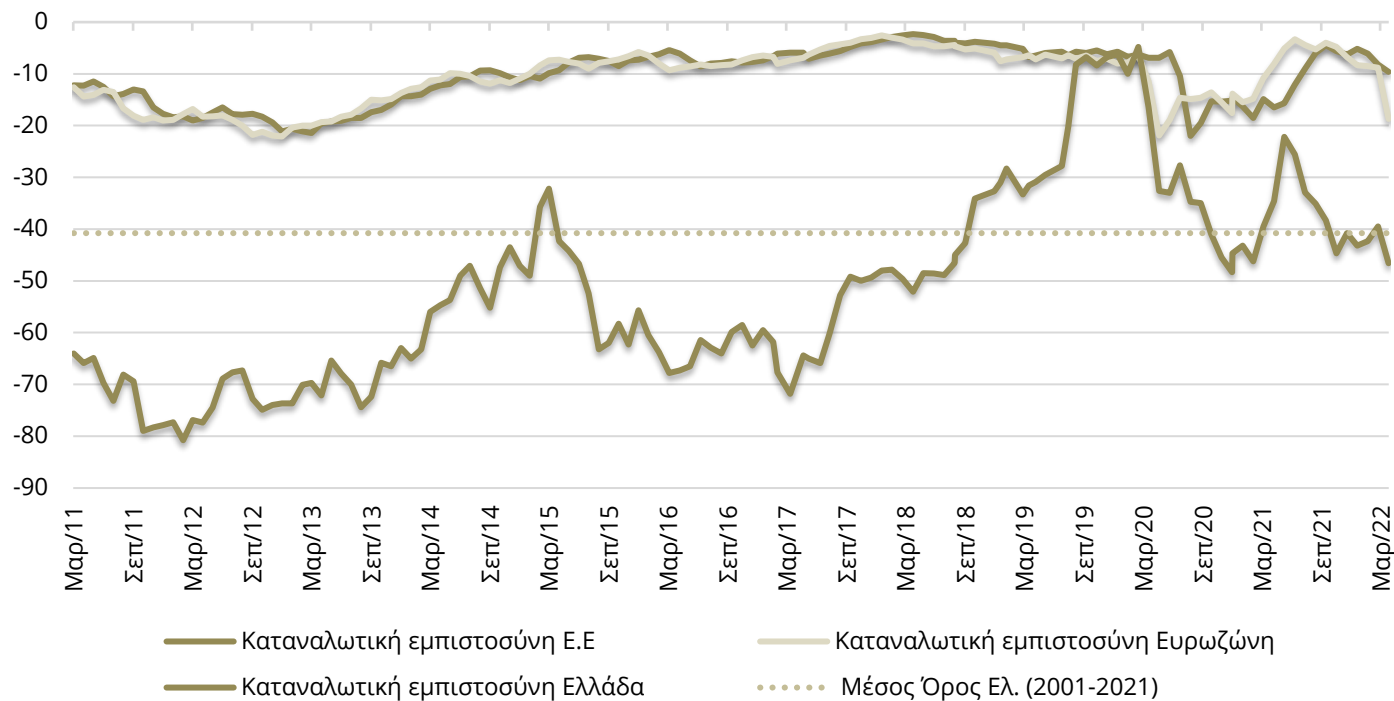

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Διατήρηση Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης το α' τρίμηνο του 2022 στο επίπεδο του δ' τριμήνου του 2021 και του αντίστοιχου περυσινού

Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

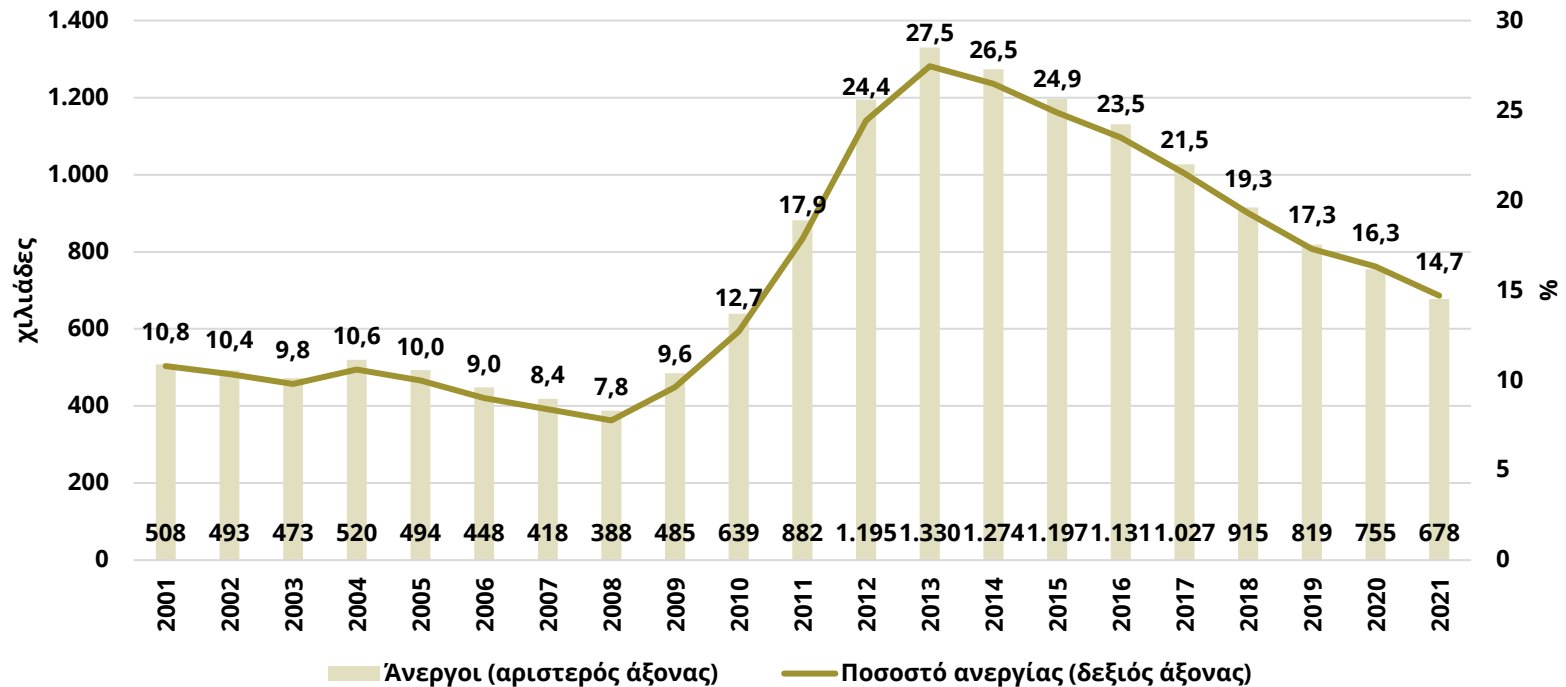

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αποκλιμάκωση της ανεργίας για όγδοο συνεχόμενο έτος. Σε ελάχιστο επίπεδο 11 ετών.

Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα

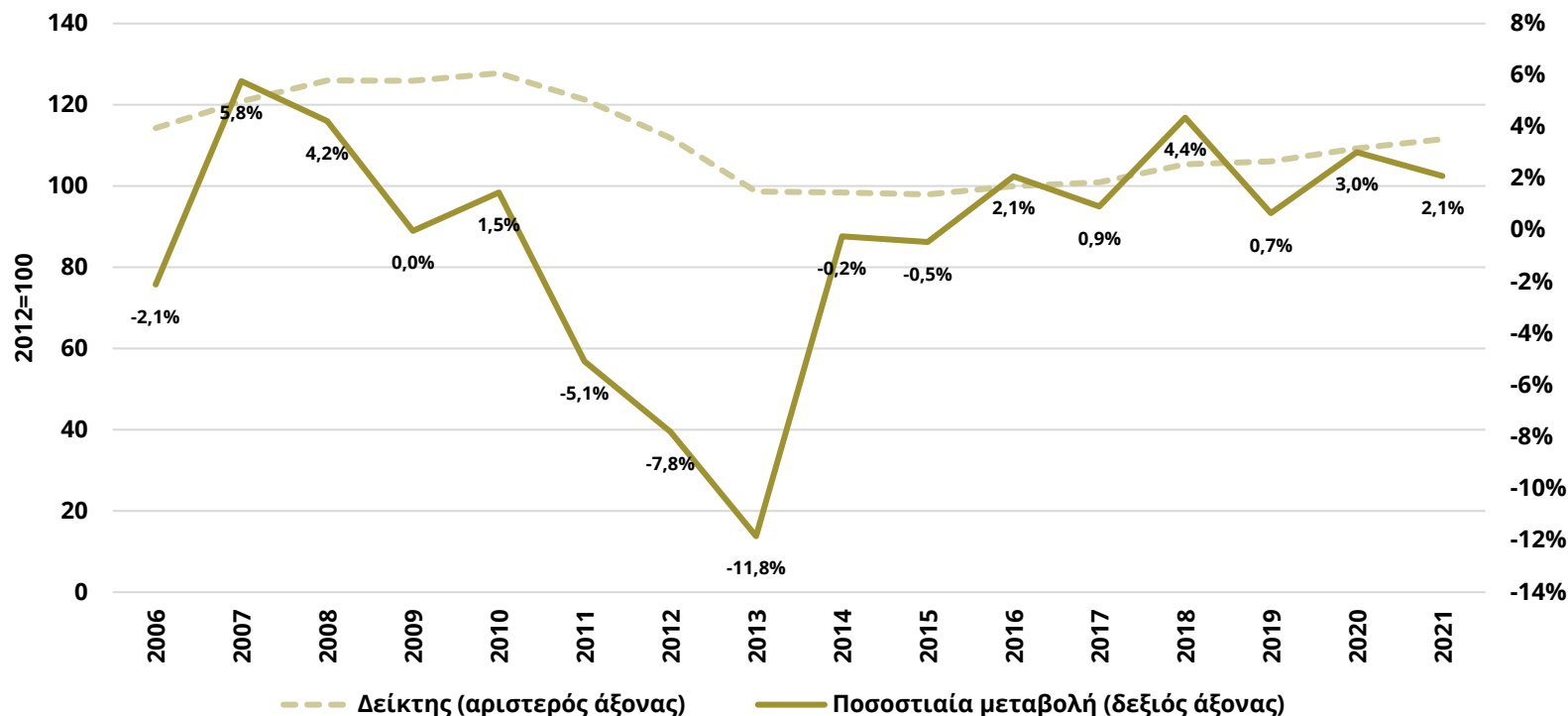
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 14,7% το ποσοστό ανεργίας το 2021 από 16,3% το 2020 και 17,3 το 2019. Η ισχυρότερη μείωση στην Ευρωζώνη μαζί με το Λουξεμβούργο.
- Αύξηση απασχόλησης σε 10 κλάδους. Ενδεικτικά: Πρωτογενής τομέας (+34,0 χιλ.), Δημόσια διοίκηση (+33,4 χιλ.), Επαγγελματικές, επιστημονικές, τεχνικές δραστηριότητες (+23,1 χιλ.), Μεταποίηση (+18,9 χιλ.).
- Μείωση της απασχόλησης σε 11 κλάδους. Ενδεικτικά: Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης (-19,2 χιλ.), Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο (-16,8 χιλ.), Εκπαίδευση (-11,8 χιλ.).

Αύξηση δείκτη μισθολογικού κόστους για έκτο συνεχόμενο έτος, ηπιότερα από ό,τι το 2020

Εξέλιξη εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους

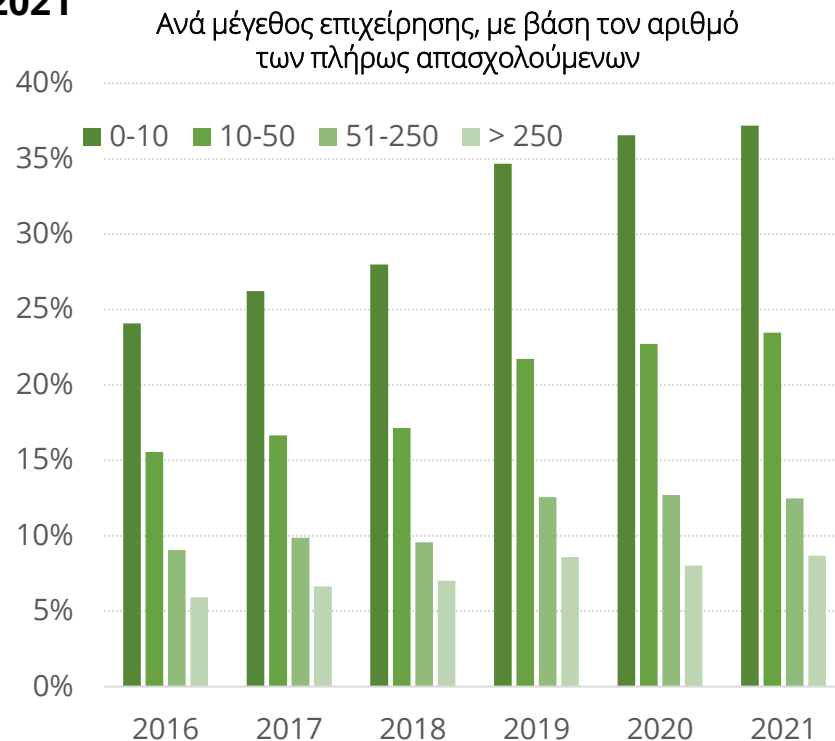
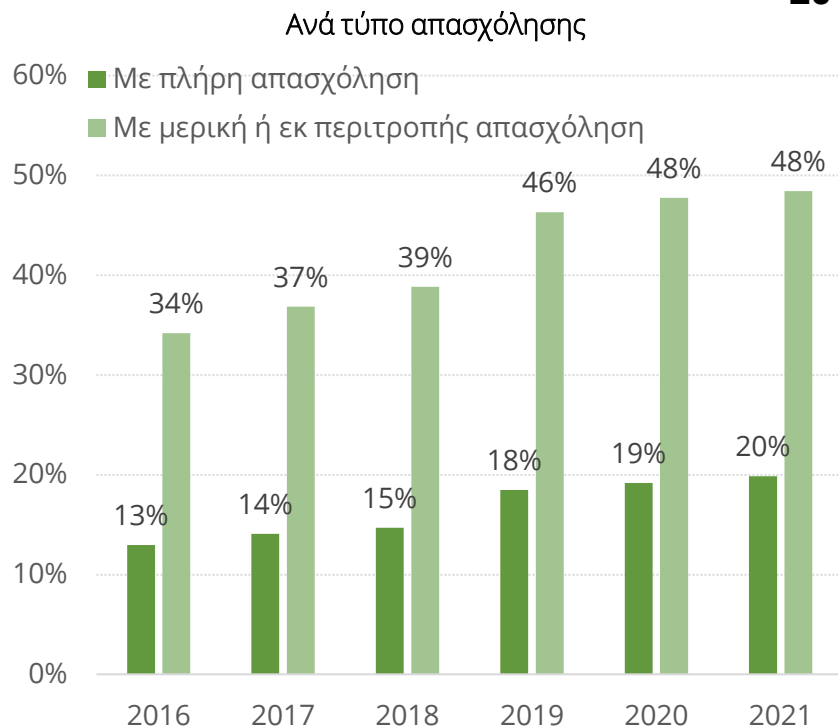

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

➤ Άνοδος 2,1% το 2021. Σωρευτική αύξηση την περίοδο 2016-2021 περίπου 14%

Υψηλό ποσοστό αμειβόμενων με τον κατώτατο μισθό σε μικρές επιχειρήσεις και μισθωτούς με ευέλικτες μορφές απασχόλησης

Ποσοστό εργαζομένων με εξαρτημένη εργασία που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό 2016-2021

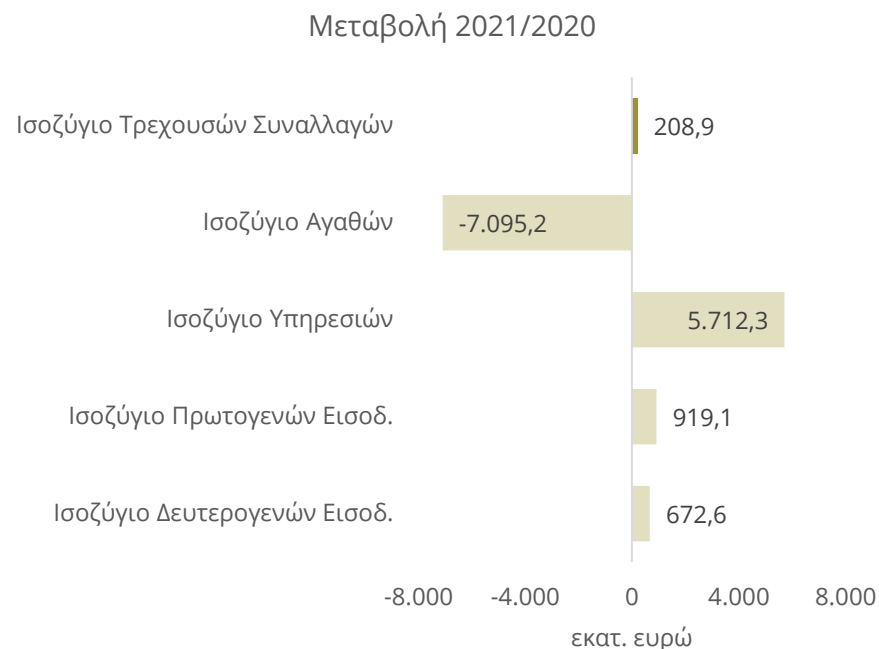
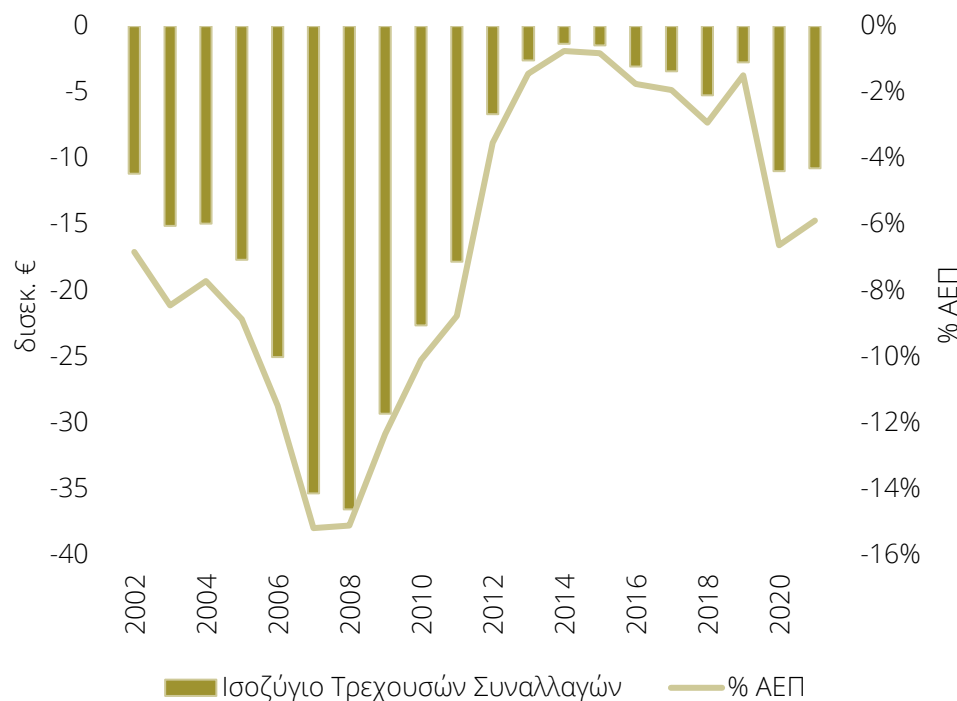

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας, Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Υψηλή συμπίεση μισθών στον ιδιωτικό τομέα, ειδικά στους απασχολούμενους σε μικρές επιχειρήσεις και σε κλάδους υπηρεσιών.

Στο 5,9% του ΑΕΠ το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών το 2021, έναντι 6,6% το 2020

Πηγή: ΤΤΕ

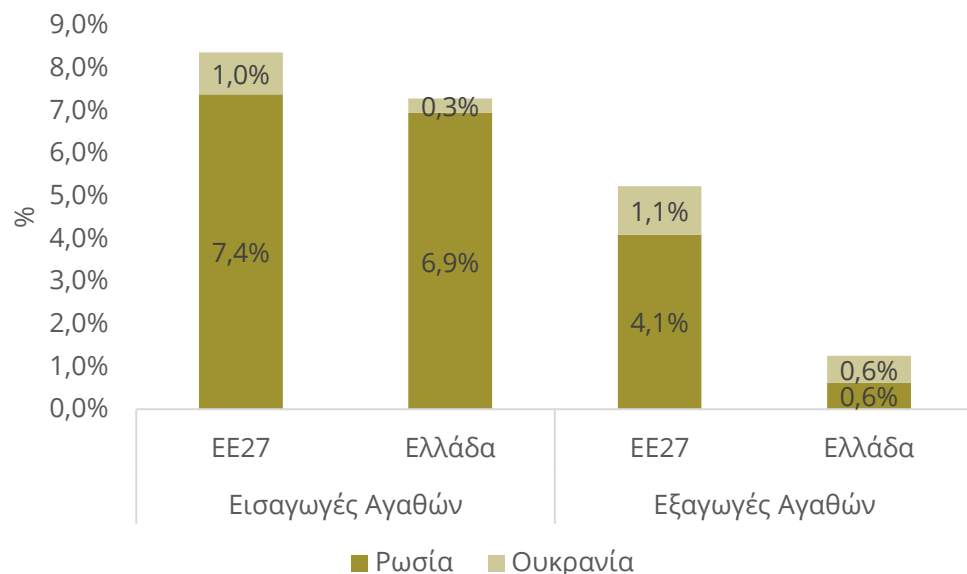
- Έλλειμμα στο ΙΤΣ €10,8 δισεκ. έναντι €11,0 δισεκ. το 2020
- Μεγάλη επιδείνωση στο ισοζύγιο αγαθών (+€7,1 δισεκ), η οποία αντισταθμίστηκε από τη βελτίωση στα ισοζύγια Υπηρεσιών, Πρωτογενών και Δευτερογενών Εισοδημάτων
- 66% αύξηση εξαγωγών καυσίμων και 72% αύξηση των εισαγωγών τους
- Διόγκωση του ελλείμματος λοιπών αγαθών κατά €4,5 δισεκ.
- Στα €10,5 δισεκ. οι τουριστικές εισπράξεις (+143%), στο 58% του επιπέδου του 2019

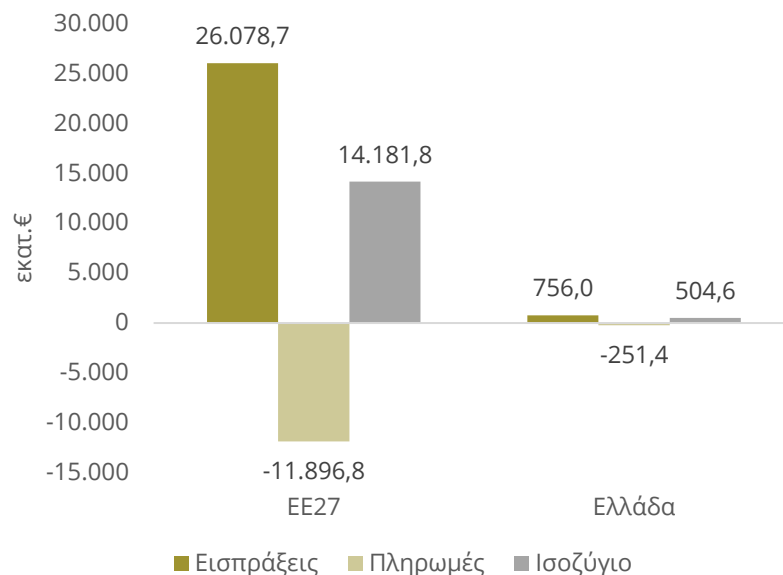

6,9% των εισαγωγών της Ελλάδας και 7,4% της ΕΕ από τη Ρωσία.
Σαφώς μικρότερη εξάρτηση στις εξαγωγές, ιδίως εγχωρίως.

Μερίδιο εισαγωγών και εξαγωγών αγαθών ΕΕ27 και Ελλάδας με
Ρωσία και Ουκρανία (μ.ό. 2017-2021)

Ισοζύγιο Υπηρεσιών με Ρωσία (μ.ο. 2016-2019)

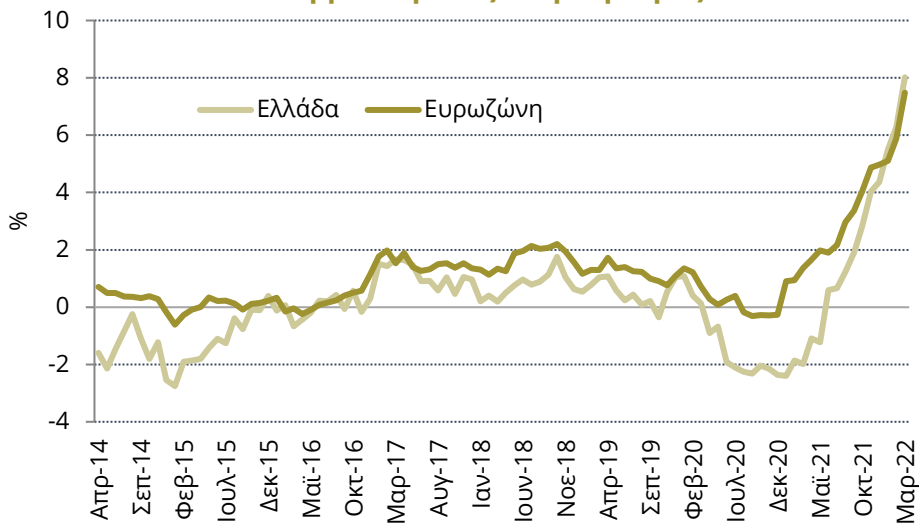
Πηγή: Eurostat, Τράπεζα της Ελλάδος

- Το 22,9% των εισαγωγών καυσίμων της Ελλάδας από τη Ρωσία. 6,4% στα βιομηχανικά αγαθά και 2,4% στις πρώτες ύλες. Η ΕΕ εισάγει από τη Ρωσία το 27,6% των καυσίμων της.
- Εξάρτηση της ΕΕ από την Ουκρανία σε Λάδια και λίπη (13%) και πρώτες ύλες 5,3%. Εγχωρίως, το 3% των εισαγωγών σε Πρώτες ύλες και Λάδια και Λίπη προέρχεται από την Ουκρανία.
- Σε επίπεδο προϊόντος, το 98% των εισαγωγών λιθάνθρακα και το 66% του φυσικού αερίου στην Ελλάδα προέρχεται από τη Ρωσία
- Πλεόνασμα της Ελλάδας με τη Ρωσία στις Υπηρεσίες €504,6 εκατ. €14,2 δισεκ. της ΕΕ με τη Ρωσία.
- Εγχωρίως, το 2,7% των συνολικών τουριστικών εισπράξεων από Ρωσία την περίοδο 2016-2019, το 1,8% των συνολικών επισκεπτών.

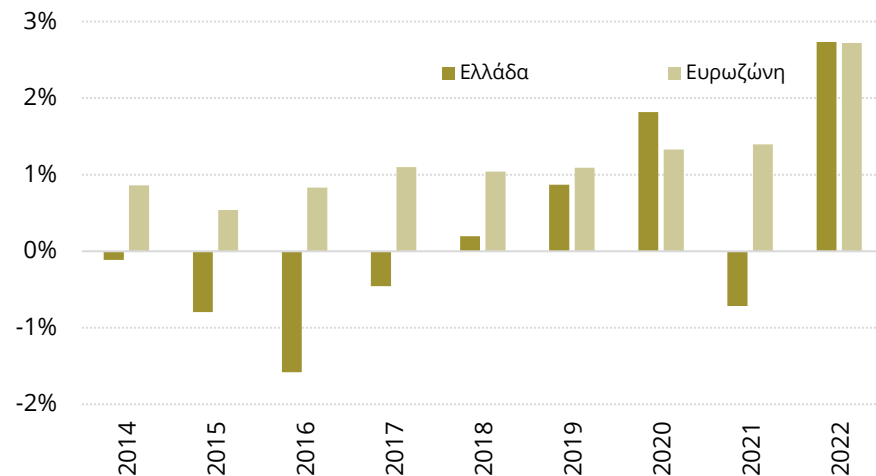

Ιστορικό υψηλό πληθωρισμού 25-ετίας το α' τρίμ. του 2022, λόγω ενεργειακών αγαθών

Εναρμονισμένος Πληθωρισμός

ΕνΔΤΚ χωρίς ενεργειακά προϊόντα με σταθερούς φόρους

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Eurostat

Ευρωζώνη: Ιδιαίτερα ισχυρός πληθωρισμός το α' τρίμ. του 2022, 6,2% από 1,1% ένα χρόνο πριν

Ελλάδα: Άνοδος εγχώριου Δείκτη Τιμών 8,9% τον Μάρτιο και 7,2% τον Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους. Η υψηλότερη αύξηση των τελευταίων 25 ετών. Οφείλεται κυρίως στις τιμές των ενεργειακών αγαθών αλλά αποτελεί και αποτέλεσμα βάσης (+2,5 π.μ.), λόγω αντιπληθωρισμού μόνο στο α' τρίμ. πέρυσι.

Ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ (α' τρίμ. 2022): +6,6%, έναντι -2,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2021

- Στο χρονικό διάστημα Ιαν.- Φεβ., αυξητική επίδραση κυρίως από ενεργειακά αγαθά (3,2%), δευτερευόντως από την εγχώρια ζήτηση (2,8%). Οριακή αρνητική επίδραση από έμμεσους φόρους (-0,2%).

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (Ιαν. - Φεβ. 2022): Άνοδος 32,6%, έναντι πτώσης 2,7% ένα χρόνο πριν, κυρίως λόγω ενεργειακών

Νέες, ισχυρές προκλήσεις από τον πόλεμο στην Ουκρανία και τον υψηλό πληθωρισμό

Επιπτώσεις πολέμου σε τροφοδοσία ενέργειας-πρώτων υλών-τροφίμων, πραγματικό εισόδημα

- Επιπτώσεις στην ενεργειακή τροφοδοσία, κυρίως της Ευρώπης (από τη Ρωσία το 40% των εισαγωγών φυσικού αερίου). Υψηλή εξάρτηση Ελλάδας και σε λιθάνθρακα και σιτάρι (από Ρωσία), Λάδια-λίπη και χυτοσίδηρο (από Ουκρανία)
- Περαιτέρω κλιμάκωση πληθωρισμού, σε μέγιστο επίπεδο πολλών ετών, που αποδυναμώνει εισόδημα – κατανάλωση – προσδοκίες

Νέες έκτακτες δημόσιες δαπάνες, με αντίκτυπο στο έλλειμμα

- Σημαντική διεύρυνση μέτρων στήριξης τον Απρίλιο. Συνέχιση – κλιμάκωσή τους, ανάλογα με την εξέλιξη του πολέμου.
- Σε συνθήκες έντονης αβεβαιότητας, άνοδος αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, ιδίως για χώρες της «περιφέρειας»

Ενισχύεται η σημασία του Ταμείου Ανάκαμψης

- Κατόπιν εκταμίευσης της πρώτης δόσης (€3,56 δισεκ.), χρειάζεται επιτάχυνση διαδικασιών για τα 185 ενεργοποιημένα έργα του Σχεδίου Ανάκαμψης
- Έμφαση σε μεταρρυθμίσεις, για ενίσχυση εμπιστοσύνης στις προοπτικές της οικονομίας, στο περιβάλλον της νέας κρίσης

Παραμένουν τα θετικά μηνύματα από τον Τουρισμό

- Υψηλή κίνηση στα αεροδρόμια εγχωρίως και τον Μάρτιο και διεύρυνση τουριστικής περιόδου
- Σχετικά ήπιες επιπτώσεις από επιβράδυνση ανάκαμψης Ευρωζώνης – άνοδο ενεργειακού κόστους σε τουριστική ζήτηση

Το ποσοστό Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ) των τραπεζών σε χαμηλό 12-ετίας

Θετικές εξελίξεις

- Μεγάλη μείωση των ΜΕΔ μέσω τιτλοποιήσεων
- Εκταμίευση πρώτης δόσης του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης για την Ελλάδα, ύψους €1,84 δισεκ.
- Σταθερά χαμηλό κόστος χρηματοδότησης τραπεζών και ιδιωτικού τομέα

Προκλήσεις

- Αδύναμη κερδοφορία και ποιότητα ιδίων κεφαλαίων
- Πιστωτική συρρίκνωση προς τα νοικοκυριά
- Ανακοπή πολύμηνης τάσης αύξησης ιδιωτικών καταθέσεων
- Ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησης τραπεζών, σε μεγάλο βαθμό εξαρτώμενοι από την πολιτική της ΕΚΤ

Προτεραιότητες

- Επιτάχυνση στην αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης για συγχρηματοδότηση επενδύσεων
- Συνέχιση μείωσης των ΜΕΔ, αποτελεσματική εφαρμογή του πτωχευτικού κώδικα και του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών

... ωστόσο σημαντικό ύψος ιδιωτικού χρέους παραμένει μη εξυπηρετούμενο, ενώ ενισχύονται οι προσδοκίες για ταχύτερα πιο σφιχτή νομισματική πολιτική

Διαδικασία μακροοικονομικών προβλέψεων

Βασικό σενάριο 2022:

- Συνέχιση πολέμου μετά την άνοιξη-αρχές καλοκαιριού
- Πολύ ισχυρή αύξηση ενεργειακού κόστους: Τιμή Brent +30-35%
- Πληθωρισμός σε διαχρονικά μέγιστο επίπεδο δεκαετιών
- Εκτεταμένα μέτρα στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων, αναπληρώνουν σε μεγάλο βαθμό τα περυσινά για την πανδημία
- Δεν θα επανέλθουν γενικευμένα περιοριστικά μέτρα για την πανδημία
- Έσοδα από τουριστικές υπηρεσίες στο 70-75% του 2019 (από 58% πέρυσι, +€2,1 – €3,0 δισεκ. έναντι 2021)
- Ανάσχεση ανάκαμψης στην Ευρωζώνη: 1,5-2,0 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από ότι αναμενόταν πριν τον πόλεμο (2,0-2,5%)
- Επίτευξη στόχων Ταμείου Ανάκαμψης: ενισχύσεις €3,2 δισεκ. και παροχή δανείων €586 εκατ.

Εναλλακτικό σενάριο 2022:

- Λήξη πολέμου εντός της άνοιξης-αρχές καλοκαιριού
- Ενεργειακό κόστος αρκετά υψηλότερο: Τιμή Brent +20-25%
- Πληθωρισμός από τους υψηλότερους των τελευταίων πολλών ετών.
- Λιγότερα μέτρα στήριξης νοικοκυριών-επιχειρήσεων από ότι στο βασικό σενάριο
- Δεν θα επανέλθουν γενικευμένα περιοριστικά μέτρα για την πανδημία
- Έσοδα από τουριστικές υπηρεσίες στο 80-85% του 2019 (+€3,9 – €4,7 δισεκ. έναντι 2021)
- Μικρότερη ανάσχεση ανάκαμψης στην Ευρωζώνη από το βασικό σενάριο: 1,0 - 1,5 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από ότι πριν τον πόλεμο (2,5-3,0%)
- Επίτευξη στόχων Ταμείου Ανάκαμψης: ενισχύσεις €3,2 δισεκ. και παροχή δανείων €586 εκατ.

Μακροοικονομικές προβλέψεις 2022

Βασικό Σενάριο 2022

- Δημόσια κατανάλωση: -1,5% έως -2,5%
- Ιδιωτική κατανάλωση: +1,5% έως +2,5%
- Επενδύσεις: +13% έως +15%
- Εξαγωγές: +7% έως +9%
- Εισαγωγές: +6% έως +8%
- **Ανάπτυξη: $\approx 2,5$ έως $3,0\%$**
- Ανεργία: $\approx 13,5\%$
- Πληθωρισμός: $\approx 7,0$ έως $7,8\%$

Εναλλακτικό Σενάριο 2022

- Δημόσια κατανάλωση: -3,5% έως -4,5%
- Ιδιωτική κατανάλωση: +3,0% έως +4,0%
- Επενδύσεις: +17% έως +20%
- Εξαγωγές: +11% έως +13%
- Εισαγωγές: +10% έως +12%
- **Ανάπτυξη: $\approx 3,5\%$ έως $4,0\%$**
- Ανεργία: 12,8-13,0%
- Πληθωρισμός: 6,2% έως 6,8%

Ειδική μελέτη

**Επιπτώσεις της προτεινόμενης ευρωπαϊκής πολιτικής
για το Κλίμα στην ελληνική βιομηχανία και οικονομία**

Αντικείμενο της μελέτης

Η μελέτη εξετάζει τις πιθανές επιπτώσεις από τις προτεινόμενες αλλαγές στη λειτουργία του ΣΕΔΕ και τη θέσπιση του ΜΣΠΑ στη δραστηριότητα των εγχώριων κλάδων βιομηχανίας και στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας

Περιεχόμενα

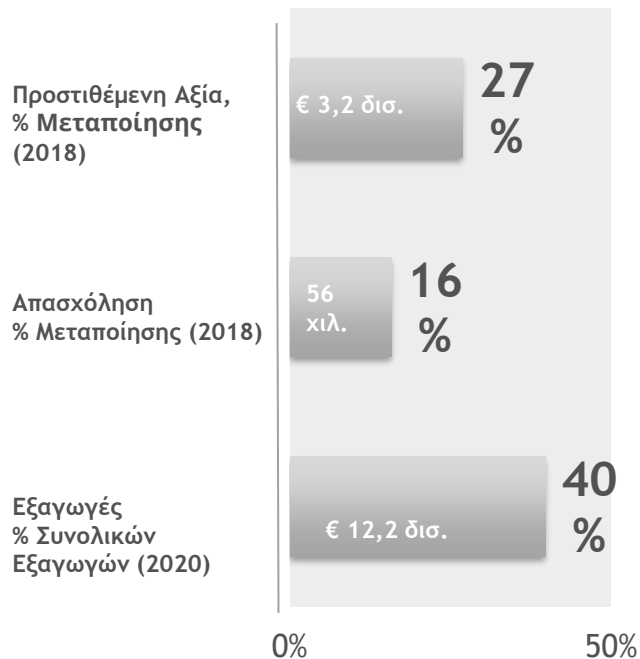
1. Συνοπτική επισκόπηση της νέας πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα
2. Η σημασία των βιομηχανικών κλάδων «διαρροής άνθρακα» για την ελληνική οικονομία
3. Εκτίμηση επιπτώσεων στην ελληνική βιομηχανία και οικονομία
4. Συμπεράσματα και προτάσεις

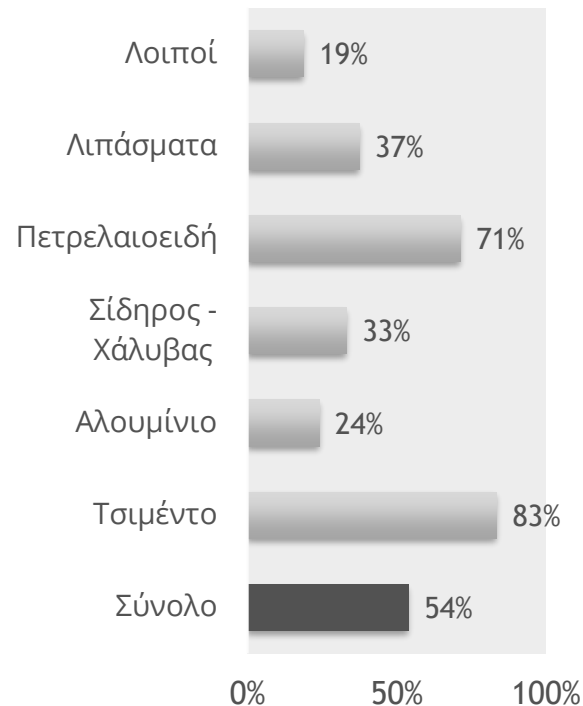

Οι βιομηχανικοί κλάδοι «διαρροής άνθρακα» αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό τμήμα της εγχώριας Μεταποίησης

Συμβολή κλάδων «διαρροής άνθρακα» στη Μεταποίηση και στις Εξαγωγές

Ποσοστό Εξαγωγών σε χώρες εκτός ΕΕ, 2020

Μεταβολές στο ρυθμιστικό πλαίσιο που αυξάνουν τον κίνδυνο διαρροής άνθρακα δημιουργούν κινδύνους και για τα συνολικά μεγέθη της εγχώριας Μεταποίησης, δυσκολεύοντας συγχρόνως την αλλαγή του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας

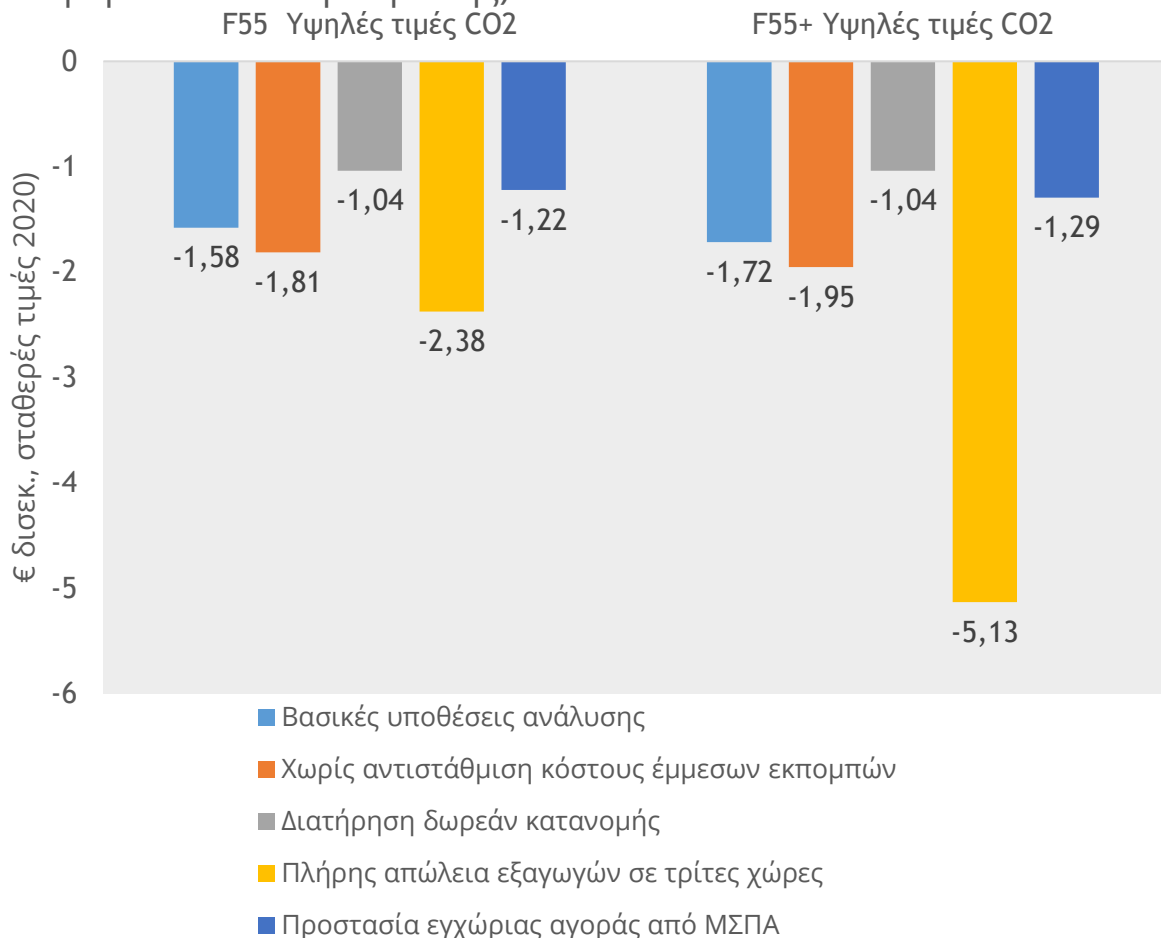
Πηγή: Eurostat, SBS, Ανάλυση IOBE.

Περισσότερο από το ήμισυ (54% το 2020) των εξαγωγών των βιομηχανικών κλάδων «διαρροής άνθρακα» κατευθύνεται σε τρίτες χώρες εκτός ΕΕ

Η επίπτωση στο ΑΕΠ μπορεί να φτάσει το 1,7 δισεκ. ευρώ το 2035 (0,82% του ΑΕΠ)

Συνολικές επιδράσεις στο ΑΕΠ ανά σενάριο το 2035

(Διαφορά από σενάριο βάσης)

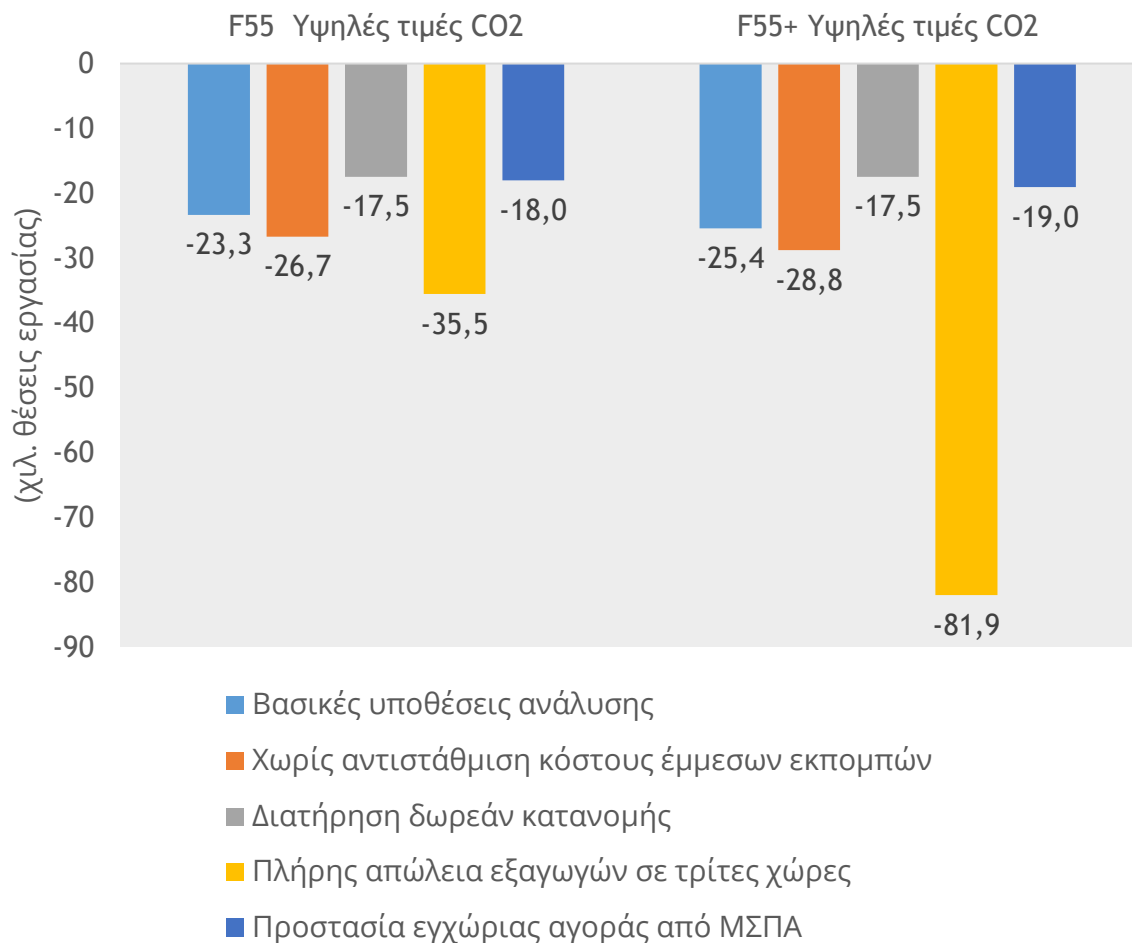
- Η επίπτωση στο ΑΕΠ αυξάνεται σε έως €1,95 δισεκ. το 2035 (0,93% του ΑΕΠ) στην περίπτωση **κατάργησης της αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών**
- Ο κίνδυνος της **πλήρους απώλειας των εξαγωγών σε τρίτες χώρες** λόγω διαρροής άνθρακα, μεταφράζεται σε απώλειες ΑΕΠ που μπορεί να φτάσουν τα €5,1 δισεκ. (2,6% του ΑΕΠ)
- Η **διατήρηση της δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων**, θα μπορούσε να περιορίσει τις επιπτώσεις στο ΑΕΠ κατά €380-650 εκατ. (0,18-0,31% του ΑΕΠ)
- Η **αποτελεσματική προστασία από τον ΜΣΠΑ**, περιορίζει τις απώλειες ΑΕΠ σε €1,3 δισεκ.

Η επίπτωση στην απασχόληση μπορεί να φτάσει τις 25.400 θέσεις εργασίας το 2035 (0,56% της συνολικής απασχόλησης)

Συνολικές επιδράσεις στην απασχόληση ανά σενάριο το 2035

(Διαφορά από σενάριο βάσης)

Πηγή: IOBE

- Η **κατάργηση της αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών** επιφέρει πρόσθετες απώλειες 2.100-3.350 θέσεων εργασίας
- Με την υπόθεση **πλήρους απώλειας των εξαγωγών σε τρίτες χώρες** η επίπτωση στην απασχόληση μπορεί να φτάσει τις 81,9 χιλιάδες θέσεις εργασίας (1,9% της συνολικής απασχόλησης)
- Η **διατήρηση της κατανομής δωρεάν δικαιωμάτων** θα οδηγούσε έως το 2035 σε 6,0 έως 8,0 χιλιάδες λιγότερες απώλειες θέσεων εργασίας
- Η εξασφάλιση **πλήρους προστασίας της εγχώριας παραγωγής** που κατευθύνεται στην ελληνική αγορά από τον ΜΣΠΑ θα οδηγούσε έως το 2035 σε έως 6,4 χιλιάδες λιγότερες απώλειες θέσεων εργασίας

Βασικά συμπεράσματα

1. **Σοβαροί κίνδυνοι** από τις αλλαγές που προωθούνται στο πλαίσιο προστασίας για τη διαρροή άνθρακα για την ελληνική βιομηχανία
  - Σημαντικές **επιπτώσεις στο ΑΕΠ και την απασχόληση**
  - Η **κατάργηση της αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους εκπομπών θα επαύξανε τις αρνητικές επιπτώσεις**
  - Η **έλλειψη προστασίας για τις ελληνικές εξαγωγές**, ιδίως σε τρίτες χώρες, δημιουργεί **υψηλό κίνδυνο αρνητικών επιπτώσεων**
2. Η **διατήρηση της αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών καθώς και του συστήματος δωρεάν κατανομής με benchmarks** που θα παρακολουθούν τις τεχνολογικές εξελίξεις, μπορεί να περιορίσει σε κάποιο βαθμό τις εκτιμώμενες απώλειες
3. Κρίσιμος παράγοντας **η αποτελεσματικότητα εφαρμογής του ΜΣΠΑ**
4. Η αξιοποίηση των **πρόσθετων εσόδων** που εκτιμάται ότι θα εισπράξει το Δημόσιο **μετριάξει μόνο σε μικρό βαθμό** τις αρνητικές οικονομικές συνέπειες

Προτάσεις για το μετριασμό των επιπτώσεων

1. Συμπληρωματική λειτουργία του ΜΣΠΑ με το σύστημα της κατανομής **δωρεάν δικαιωμάτων**
2. Κάλυψη του επιπλέον κόστους εκπομπών ΑτΘ που έχουν καταβάλει οι παραγωγοί εντός ΕΕ για το **μερίδιο των εξαγωγών** τους σε τρίτες χώρες
3. Διατήρηση της **αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών**
4. Πρόσβαση επιχειρήσεων σε **χρηματοδότηση** και εφαρμογή μέτρων οικονομικής στήριξης
5. Εφαρμογή συμπληρωματικών μέτρων όπως οι **συμβάσεις διαφορών (CCDs)** με χρηματοδότηση από το Ταμείο Καινοτομίας
6. Λειτουργία **μηχανισμών αγοράς** για την πρόσβαση και πλήρη **κάλυψη των φορτίων** των βιομηχανικών κλάδων υψηλής έντασης ηλεκτρικής ενέργειας με «**καθαρή**» **ενέργεια** σε **ανταγωνιστικές τιμές**

Η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων θα ενισχύσει τελικά την προσπάθεια υλοποίησης των αναγκαίων προσαρμογών, αλλά και αξιοποίησης των ευκαιριών που αναδύονται στην πορεία μετάβασης

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

twitter.com/IOBE_FEIR